

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

nøgle•hullet

30. ÅRGANG
NR. 3 • 2013

NYT FRA LOKALHISTORISK ARKIV & FORENING I ALLERØD KOMMUNE

Luftfoto af Lynge Bygade i slutningen af 1940'erne. Centralt ses Stendyssegaard med den store lade ud mod vejen og hovedhuset vinkelret på. Stendyssegaard havde ligesom de fleste andre af Lynges gårde adgang fra bygaden. Øverst i billedet ses den gamle stråtekke skole i nr. 18, der er nabo til kirken og nederst til højre noget af Lindhøjgaard og dens imponerende have med sirlige havegange.

Nu er alle gårdenes landbrug enten ophørt eller udflyttet, og netop Stendyssegaard er ombygget og sat i stand til mange boliger i de gamle længer.

PROGRAMMET

Tirsdag d. 22. oktober 2013 kl. 19.30:NB! i Søgården, Uggeløse Bygade 93

Nyt liv i gamle bygninger

Vi har tradition for at lægge møder med emner om fx Lyngelokalitet, og denne aften inviterer **Marianne Møllebro & Mogens Nielsen** indenfor i den flot istandsatte **Søgården** i Uggeløse.

Her vil værterne fortælle om og vise billeder fra nogle bemærkelsesværdige ombygninger, som de har gennemført gennem årene i Lyngelokalitet-Uggeløse. Det har drejet sig om at ændre forsømte ejendomme til nye boliger for flere familier, og vi vil se billeder fra bl.a. Stendyssegaard i Lyngelokalitet, fra Mødesten på Lyngelokalitet Overdrev, Nymølle Købmandshandel (nu Brogården) og deres egen Søgården i Uggeløse.

Der vil være anvist parkering tæt på - og forfriskninger i pausen.

**Torsdag d. 28. november 2013 kl. 19.30:
NB! i Jesu Kristi Kirke af sidste Dages Hellige,
Lyngelokalitetvej 241**

De danske Mormoners historie

Vi besøger Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages hellige også kaldt Mormonkirken på Lyngelokalitetvej 241, hvor cand.mag. **Jesper Stenholm Paulsen** vil fortælle om mormonerne historie i Danmark.

Grundloven gav i 1849 danskerne religionsfrihed, og året efter kom de første mormoner hertil. Jesper Paulsen vil fortælle om de spor, mormonerne satte på Danmarkshistorien både lokalhistorisk, i forhold til Allerød og omegn samt mere generelt bl.a. om de religiøse forhold før og lige efter Grundlovens indførelse. Han vil ligeledes komme ind på den mormonske udvandring.

Jesper Stenholm Paulsen forsker i danske religiøse mindretal og er forfatter til bogen 'De danske mormoners historie'.

På samme adresse ligger Mormonernes Slægtsforskningscenter, som der også kort vil blive orienteret om.

LILLERØDS BØDE- KASSER

I anledning af, at Arkivet har modtaget tre gamle bødekasser fra Lillerød Kommune, har vi bedt tidligere kommunaldirektør Torben Videbæk Christensen om at fortælle lidt om 'sparebøssernes' historie:

Lillerød Sogneråd oprettede i perioden 1950-54 en 'bødekasse', der havde det formål at skaffe penge til afholdelse af en afskedssammenkomst for det afgående sogneråd, hvor også ægtefællerne deltog.

Pengene blev opkrævet ved f.eks. uhøvisk tale og brug af bandeord under møderne samt ved særlig indtrufne begivenheder.

Den første bødekasse, jeg kender til, blev fremstillet af pottemager Albert Hansen, der var socialdemokratisk medlem af sognerådet.

Den var lavet af ler og forestillede en hånd, der holdt på en flaske øl (Hof). Den dækkede sognerådsperioden 1950-54.

Den næste forestillede kommunens vandtårn, der lå på bakken ude i 'fuglevejskvarteret' og nu er nedrevet.

Bødekassen var fremstillet af træ og

*Det krævede skruetrækker eller proptrækker til bundproppen for at få opsparing-
en ud af bødekasserne.*

Det gamle vandtårn er fint drejearbejde i forskellige farver træ. Der er møntindkast i toppen.

udført af drejer Kristen Pedersen ('Drejeren'), der var tidligere sognerådsmedlem (S) og var ansat som inkassator og kasserer i sygekassen. Den dækkede perioden 1954-58. Fra perioden 1958-62 har vi en øltønne af træ, som sognerådsmedlem Grethe Hækkerup (gift med Per Hækkerup) skaffede. For perioden 1962-66 lavede potte-

mager Leif Max Hansen et lerkrus med Lillerøds byvåben sat på kruset. Jeg mindes ikke, at der dukkede flere bødekasser op, så for perioden 1966-70 var skikken nok henlagt – og fra 1970 var det jo Allerød Kommune, og her var ikke oprettet bødekasser.

Torben Videbæk Christensen □

Efterskrift:

Der findes også en kopi af ølhånden, fremstillet af træ af drejer Kristen Pedersen. Denne kopi af bødekasen blev i 1950 givet til sognerådsmedlem Erik Pers Lassen som tak for hans store indsats i forbindelse med udarbejdelsen af Lillerøds byvåben. Hånden med flasken kaldes også for 'Pers Lassens hånd', og grunden til, at hans hånd er forevigt med en øl, giver han selv i Fortid i Lillerød side 99, hvor han fortæller om sin start i sognerådet - (man skal huske, at han var kontorchef i socialministeriet og tilflytter): 'De betragtede mig vist som en fremmed fugl, hvilket bl.a. gav sig udslag i, at jeg straks og i øvrigt altid fik glas til den bajer, vi fik efter det åbne møde. Alle de andre drak af flasken, hvilket smags-

Der må have været en pointe i øl-etikettens tekst: 'Skatteprocent 5 - Lillerød'

'Pers Lassens Hånd', som han fik for sit store arbejde med Lillerøds byvåben.

mæssigt er helt forkert efter min mening'.

Pers Lassen videregav 'hånden' til Torben Videbæk i 50års fødselsdagsgave i 1976, og han har senere afleveret den til Arkivet. - Men hvor er Leif Max Hansens krus med Lillerøds byvåben? Det vil vi meget gerne se.

Sjælsmark i 2009 med den utroligt velbevarede Tingstedgaard til højre.

Her bringer vi Hansigne Carlsens beretning om hendes barndom i Sjælsmark. Fru Carlsen var født i 1893 og var datter af Kirsten Marie Petersen og Jørgen Nielsen:

MIN BARNDOM I SJÆLSMARK

Jeg er født i Sjælsmark, hvor mine forældre havde et hus. Min far havde en tørvemose på et par tønder land mellem Drabæk Mose og Kongevejen ved skoven. Der holdt vi til om sommeren i et lille tørveskur, - ja, vi boede der faktisk hele sommeren, og når der skulle laves mad, tændte vi op med tørv i en mælkejunge, hvilket fungerede som komfur.

Min far havde heste, som skulle trække tørv op, og derefter blev den æltet og formet til firkanter ligesom mursten. De blev så stablet op i en skrue, og det var børnenes arbejde dengang. At tørv således blev skruet op gjorde, at der kom meget luft til,

Sjælsmark 1898-1900, målebordsblad

og tørv den tørrede hurtigt. Tørv var rigtig tørv nede fra jorden, ikke bare den afskrællede overfladetørv, og den blev solgt i København om efteråret. Mine bedsteforældre (min mors forældre) havde deres hjem ved Store Dam. Min morfar hed Søren 'Jyde' Petersen og var skovløber, og de boede i skovløberhuset ved Store Dam. For at familien kunne få en ekstra

Grønnegade mejeri med egen lastbil. Ca. 1920

indtægt, var der udskænkning og udlejning af robåde.

Som fireårig kan jeg huske, at en stor luftballon med en kasse/gondol under havnede i Sjælsø. Jeg stod på Lundebakke og så hestene trække ballonen op på land med lange tove. Det var en stor oplevelse, og jeg sov næsten ikke hele den nat.

En anden episode fra min tidlige barndom var, da min søster faldt ud af vinduet og ned i Jomfru Ane Christoffersens stikkelsbærbuske.

Grundene var meget tæt på hinanden, og det var godt, at hun ikke opdagede det!

Når der skulle handles, var det i Grønnegade eller Hørsholm. Dog kunne man også gå til 'Bønne-Maries

Hus' [i Smedegyden] i Blovstrød. Her kunne man købe kaffebønner og snaps.

I Grønnegade gik vi til købmanden overfor mejeriet, og her købtes bl.a. soda, sæbe og tøjrepæle af træ til at tøjre kreaturerne til. Tøjrepælene hang lige indenfor døren i forretningen i store bundter, kan jeg huske. Det var tit os børn, som blev sendt i byen, og det var en lang vej at gå fra Sjælsmark.

Blovstrød-slagteren (Nielsen) kom til Sjælsmark i hestevogn og solgte kød. Ellers kunne man selv tage til Blovstrød til hans hus ved siden af Blovstrød Asyl ved vejen ned til Teglværket, [Kongevejen 11] hvor man hver søndag formiddag kunne købe hos ham.

Blovstrød-slagterens udhus, med keramisk oksehoved mellem dørene, ligger endnu på Kongevejen nr. 11.

Der kom også fiskebil til Sjælsmark, og i oktober købte vi to kasser sild, som blev saltet. En almindelig ret dengang var kogesild med kartofler. På Grønnegade Mejeri købte vi skummetmælk og centrifugemælk til kreaturerne, og på Sandholm købte vi mælk ved stalddøren.

Ellers havde vi en ko og nogle grise til slagtning hvert år, og i huset, vi boede i, var der åben skorsten, hvor en del af kødet blev røget. Resten blev saltet.

Jeg kan huske som 4-5 årig, at jeg blev sendt af sted til købmanden i Grønnegade, og på hjemvejen blev jeg kontaktet af en fremmed mand, som førte mig hen til nogle træer. Heldigvis kom Hans Pæsen nede fra vejen op og fik fat i mig og fulgte mig hjem. Hans Pæsen var Hans Petersen, søn af Niels Petersen fra den store gård i Sjælsmark [Tingstedgård]. Det var en fin gård, for i stuehuset havde de mursten på gulvet, der var overstrøet med sand.

Rundt omkring stod der spytbakker, og de havde en himmelseng...

I Sjælsmark var bønderne efter datidens målestok rige. Børnene hjalp til i hjemmene, men lidt leg var der da også tid til.

Overfor Ole Bentzens gård var der en lille keglebane, som de unge morede sig med.

Hos os var vi syv børn, og min bror kom ud at tjene allerede som syv-årig hos Hans Petersens på nabogården. Der var han vogterdreng til sit fjortende år.

Selv kom jeg ud at tjene som tiårig og kom kun hjem på besøg derefter.

Om sommeren var hele familien optaget af tørvegravningen, og om vinteren hjalp min mor til på gårdene med rengøring. Hun var desuden meget dygtig til at klippe hår, og alle mændene fra gårdene kom til hende om søndagen for at blive klippet. Som betaling fik hun fløde eller mælk.

Min mor var en tid på Blovstrød Teglværk, hvor hun glaserede tegl, men hun blev syg af det og måtte holde op. Hun arbejdede på Pottemageriet, men det var farligt for hende at indånde.

I Sjælsmark var sammenholdet godt, og man hjalp hinanden som man kunne...

Som sagt kom jeg ud at tjene som tiårig. Jeg kom til Høveltsvang hos 'Høvelts-smedens Lars' i Bøgeholm Mølle. Der var to børn, hvoraf den ene var på min alder – vi gik nemlig til præst sammen.

Der var arbejde til ret mange kvinder på teglværkerne. Unavngivne kvinder og mænd i Blovstrød Teglværk. Ca. 1920

Mit arbejde var at malke, være i marken og holde huset.

Jeg blev konfirmeret af Knud Rasmussens far, Christian Rasmussen, der var præst i Lynge. Jeg husker godt grønlandsforskeren Knud Rasmussen, for jeg kom i hjemmet til konfirmationsforberedelse. Han havde bragt fine skind med hjem fra

Grønland, og jeg husker også vennen Peter Freuchen fra præstegården.

Den dag, jeg blev konfirmeret, fik jeg fri om eftermiddagen for at tage hjem til Sjælsmark for at se min nyfødte lillebror. Konfirmationstøjet kostede mange penge og hele sommerlønnen gik til det.

Jeg tjente i Bøgeholm i fire år.' □

Bøgeholm og møllen ca. 1920

ARKIVET UDVIDER

I Kirkehavegaards hovedbygning fra flyttede Allerød Spildevand i 2012 rummene mod gårdspladsen, hvor tidligere politiet har boet i ret mange år. LAFAK fik herefter lov at benytte de to rum, vestligst i stuehuset, fordi vi har store, relevante pladsbehov til bl.a. vores landkort og de øvrige voksende samlinger. Udover 'flade' arkivalier har arkivet desuden en hel del mere, af lokal betydning, som vi synes, at en større del medlemmer og gæster burde have adgang til at se. Det drejer sig om både malerier, store

fotos, lokalt keramik, skulpturer, lurkopier og finurlige sager fra de gamle sogneråd. Ikke ligefrem museumsgenstande, men ting af lokal interesse. Til noget af alt dette har vi skaffet nogle særdeles dekorative udstillingsskabe, som efter mange, hårde år er restaureret og genopstillet i de nye rum.

Først et mere end tre meter langt glasskab, der stammer fra det første Zoologisk Museum i Krystalgade og er fremstillet i 1868, med egetræsmaaling og mahognidøre med originalt glas.

Siden arkivets første tilholdssted, FH-villaen ved biblioteket, i 1985 blev brandskadet og siden nedrevet, har vi

Det gamle museumsskab fra Zoologisk Museum samles i arkivets nye lokaler.

opbevaret to fine hjørneskabe med indadkrummede glasdøre fra 'mester' Chr. E. Hansens villa. Skabene var indbygget i spisestuen og blev brugt til service mm, men i villaens sidste år var stuen 'Walky-Talky-klubbens' loddeværksted, indtil en kortslutning i pejsestuens alt for mange køleskabe, nær havde brændt huset - inklusiv arkivet - af. Huset brød ikke i flammer, men blev så røgskadet, at man besluttede at nedrive den bevaringsværdige bygning. Borgmester Oskar Jensen gav os lov til at redde de fine skabe inden dozeren kom, og siden har de været pakket ned i en klam og senere oversvømmet kælder. Nu 28 år efter er de istandsat efter at have overlevet både ild og vand - og er genopsat i Kirkehavegaard.

Ole HP ☐

Det højre af de to ens hjørneskabe og Fritz Hansen-villaen, lige inden nedrivningen. 1985

De gamle bondehuse på Wolthersvej lå i 1904 ret alene i landskabet. Landsbyen lå jo ved kirken, og der var ganske få huse. Til højre er der frit udsyn til Tokkekøb Hegn i det fjerne.

LANDSKAB FRA LILLERØD

I maj sidste år kom et lille oliemaleri på Bruun-Rasmussens auktion og var solgt længe før nogen af os hørte om det, men Finn Helmersens søn så titlen på nettet: 'Landskab fra Lillerød 1904', og sendte et link til faderen i Lillerød.

Umiddelbart kunne man i bestyrelsen ikke kende landskabet, da det blev præsenteret i september 2012, men da det nåede bordenden, blev det klart for Ole HP, at det drejede sig om huset på Wolthersvej – hvor han har boet siden 1968. Huset i midten er netop hans, og der hvor en overintendant Jens E. Wolthers (efter hvem vejen er navngivet) boede fra 1911.

Kortudsnit fra 1898 med billedets huse markeret - minus huset fra 1904.

Omkring 1905 blev familien Skjold Eriksen fotograferet ved havesiden af Wolthersvej 6. Tiden, vinklen og husets vinduer er de samme, årstiden en anden, men så kan man til gengæld se lidt af det dengang stråtede nabohus til venstre (nr. 2), der siden 1929 har haft sort tegltag.

Landskabet - som ikke er ret meget bybillede - er blot 37,5 x 42 cm og malet af en Ludvig Find, der må have haft sit staffeli nogle skridt øst inden for Gl. Lyngevej, hvorfra der dengang var frit udsyn til den gamle vej med bondehusene i Lillerød. For en gangs skyld er alle bygninger på billedet bevaret til nu, omend ændret, og fra højre ses Wolthersvej nr. 8 ('Tuen'), her med to skorstene. Huset i midten med sidelængen og træhavestuen er nr. 6. Vinduer og skorstene svarer nøje til fotos fra havesiden på den tid. Nummer tre fra højre, noget skjult af træer er nr. 2 (før 1981 nr. 4) - her med stråtag, og det fjerde hus er Gl. Lyngevej nr. 5, der stadig ligger på hjørnet til Wolthersvej, og som nu er okkergult. Over taget skimtes Lillerød Kirkes spinke spir, der var der endnu

et par år mere, indtil det nuværende tårn kom til i 1906. Kunstneren har nok givet det lidt for meget højde. Nybygningen helt til venstre med rejsegilde var vanskeligere. Men i 1904 kunne der ikke være tale om f.eks. 'Egen' på Frederiksborgvej 55, der er fra 1914 og ligger vinkelret på Lyngvej og heller ikke Lyngvej 4, der er meget senere. Tilbage er villaen til vaskeriet 'Hill-House', Gl. Lyngvej 7, for det hus er opført i 1904, og det passer jo fint med rejsegildet her om sensommeren. Man må så regne med, at senere ombygninger har ændret de lidt gammeldags valmede gavle lige som mange andre steder. 'Landskabet' viser jo mere det ubebyggede område i forgrunden, og kan ikke kaldes et portræt af husene. For mig, der har et print i gode farver

Gl. Lyngevej 5 og 7 fotograferet i en anden vinkel i 1982

er der ikke tvivl om, at der er dyrket kål og andet på de meget store grunde, der hørte til nummer 2 og 6, men maleren har mest dyrket farvespillet i sensommeren.

Der ses også et vandhul med siv yderst til højre, og det viser de gamle kort faktisk også.

Maleren Ludvig Find er ikke nogen hvem-som-helst-maler, han var i sin tid rosede omtalt, og hans billeder findes i alle danske kunstmuseer. Han levede fra 1869 til 1945, debuterede på Charlottenborg i 1889 og mødte siden franske ekspressionistiske malere, som han blev stærkt inspireret af efter stipendiarejser fra Akademiet i 1902 og 1904.

Find blev kendt for fremragende portrætter og landskaber, og modtog bl.a. Eckersbergmedaljen. I 1904 boede han i Charlottenlund, og vi ved ikke hvorfor han fandt et motiv netop i Lillerød. - Og heller ikke hvem, der i maj 2012 var så interesseret i 'Land-

Lillerød Kirkes lave tårn med zinkdækket spir på maleriets tid

skab fra Lillerød', at det 108 år gamle blev købt til noget under vurderingen.

Ole Høegh Post ☐

'JULENS GLÆDE' - LILLERØD, BLOUSTRØD OG OMEGNS SPAREFORENING

Peter Møller flyttede i 1943 til Lillerød, hvor han arbejdede hos Fritz Hansens Møbelfabrik. Han blev i 1944 indvalgt i bestyrelsen for Spareforeningen, hvor han også var formand fra 1948 til 1969.

Peter Møller fortæller her om Spareforeningen:

'Malermester Marcussen, som var formand i 1943, spurgte mig, om jeg havde lyst til at være med, og på generalforsamlingen på Mølcks Konditori blev jeg valgt ind i bestyrelsen. Samtidig blev jeg bud og fik Horse-mose-ruten, som var den ene af de tre ruter, området var delt op i. De andre var Lillerød-ruten, som strakte sig helt ud Lerchenborg ad Lyngvej, og Blovstrød-ruten.

Hver eneste uge året rundt kørte vi rundt på cykel og krævede penge op. Hvert medlem havde en sparebog, som vi i de første år stemplede og efter 1949 satte mærker ind i. Det kunne være 25-øres, én-, to- eller femkronersmærker. Hver mandag afleverede vi de indsamlede penge til kasserer Villy Hansen på Rønne Allé, og herefter blev de sat ind i Landbo-banken, hvis bestyrer Thorum var foreningens revisor.

Det kunne godt være strengt at være bud, især på Blovstrød-ruten, som nåede helt ud til Høvelte og Hørs-

holm. I 1950 havde vi omkring 300 medlemmer, som vi skulle ud til hver uge. Nåede man det ikke den ene aften, så nåede man det den næste. Nogle gange sludrede man jo lidt for længe.

Den 1. december sluttede årets indsamling, og der blev holdt generalforsamling enten på Blovstrød eller Lillerød Kro, hvorefter medlemmerne fik deres penge udbetalt. Nogle hentede dem selv, andre kørte vi ud til.

Der kunne godt være tale om store summer. I 1950 var der f.eks. opsparet 62.000 kr. Mange sagde: 'Mange bække små gør en stor å'. Dengang var bankrenten ikke så stor, og man gik jo heller ikke i banken en gang om ugen for at sætte en krone ind. Der var mange, der brugte de opsparede penge til terminen.

Renterne af de opsparede penge blev brugt til administration og til løn til budene. Forud for generalforsamlingen sad vi hele aftenen fra kl. 21 til kl. 02.30 og talte beløbene op, - og så tog vi en middag. Budene fik en løn på 3,50 kr. pr. medlem.

Spareforeningen blev opløst i 1969 på grund af faldende medlemstal. ☐

Inden ombygningen fremstod Ny Allerødgaard som en fornem landbrugsejendom.

HVAD NU?

Sensommerens noget chokerende nyhed i lokalområdet var meddelelsen om Sjælsøgruppens nok uundgåelige konkurs. Et naturligt spørgsmål melder sig derfor om, hvad der skal ske med Ny Allerødgaard, der ligesom

Rosmosegaard i Blovstrød blev totalombygget til firmadomiciler for den fremadstormende Sjælsøgruppe, - vel et af landets største selskaber indenfor ejendomsudvikling.

Fra 2002 fulgte arkivet ombygningen af den historiske gård - som vi flere gange har skrevet om i Nøglehullet - og blandt vore fotooptagelser fik vi lyst til at gense nogle:

I august 2002 startede man med at nedtage længernes tegltage.

I november 2002 er man i gang med at opsætte stålspær, og de små staldvinduer erstattes af "rigtige" vinduer, stadig i murblændingerne. Murværket blev dygtigt genskabt med røde mursten

I midteraksen og på højde med hovedbygningen rejses en meget stor frontispice, dec. 2002.

Nedkørsel til en stor kælder under gårdspladsen - som overdækkes!

Længernes rum er vokset i dybden og ind i den nu glasoverdækkede gårdsplads. En gangbro går tværs over, og hovedbygningens karnap er inden døre. (juni 2003)

Da Grethe Janum fyldte 90 tidligere i år, fik hun sin 'livsbiografi' i fødselsdagsgave af familien. Arkivet har også modtaget et eksemplar, og vi har fået lov til at bruge materialet til en artikel her i Nøglehullet:

GRETHE JANUMS ERINDRINGER

Grethe Janum blev født i Munke-Bjergby den 21. juni 1923, og efter skolen kom hun som de fleste andre ud at tjene; først 'i huset' og senere som stuepige og kokkepige på en herregård ved Jyderup. Her mødte hun sin senere mand, Hans Janum, der var forkarl, og det var forelskelse ved første øjekast.

I 1943 tog Hans på landbrugsskole, hvor han uddannede sig til kontrol-assistent, og Grethe fortsatte som kokkepige i andre familier.

Grethe ville gerne være sygeplejerske, men efter krigen blev parret gift og uddannelsen droppet.

Hans blev ansat som vejmand hos Sorø Amt, og han var den første, der malede midterstriber på vejene.

I 1959 søgte han stillingen som vejformand i Lillerød, og en dag holdt der pludselig en stor bil med alle fire medlemmer af Lillerøds vejudvalg foran deres hus.

'De var kørt de 80 km fra Lillerød til Munke-Bjergby for at se ansøgeren og hans kone, og de havde valgt at komme uanmeldt. Vi var heldigvis lige kommet hjem fra en tur til vores

Grethe Janum

sommerhus, og Hans var ved at slå vores græsplæne. Vi blev begge to meget overraskede.

Vi inviterede de fire personer ind til kaffe med kage og en snak. Vejudvalget kørte uden at love os noget, så vi var jo spændte på resultatet, og der gik lidt tid, men så modtog vi et brev om, at Hans havde fået stillingen. Vi blev samtidig indbudt til at se tjenesteboligen på Kirkehavegaard, som skulle moderniseres til os, så der blev plads til vores fire børn. Det havde vi allerede betinget os i ansøgningen...

Tjenesteboligen på Kirkehavegaard
Vi fik en god bolig på Kirkehave-

I Kirkehavegaards østlige længe blev en bolig indrettet til vejformanden. Siden flyttede nærpolitiet og senere Allerød Lokalradio ind.

gaard, der var en nedlagt landbrugs-ejendom, hvis jorder var blevet udstykket og solgt til byggegrunde. Der var indrettet kommunekontor i hovedbygningen, mens en af længerne blev istandsat til os. Vi var derfor placeret fysisk tæt på bystyret.

Huslejen var kun 350 kr. om måneden inklusive elektricitet og varme, så vi kunne igen lægge penge til side, og i 1968 købte vi en grund og byggede et hus. Det lejede vi imidlertid ud, da vi var forpligtet til at bo i tjenesteboligen. Vi blev på Kirkehavegaard indtil 1971.

Arbejdet som vejformand i Lillerød

Ansaret som vejformand omfattede alt indenfor vejbyggeri og kloakvæsen, og til at hjælpe sig havde Hans et mandskab på 5-6 personer. En yderligere opgave var at holde udenoms

arealerne ved kommunens skoler, børnehaver og alderdomshjem i orden, samt sørge for, at opvarmningen fungerede.

Hans skulle selv udbetale vejmandenes lønninger, og i den forbindelse konstaterede han, at konerne stillede op på lønningsdagen for at følge manden hjem med lønningsposen.

Tænk engang!

Madmor for Lillerød Sogneråd

I 1961 var børnene blevet så store, at jeg kunne påtage mig arbejdet som madmor for sognerådet, der holdt møder ca. en gang ugentligt. Jeg skulle lave smørrebrød til deres almindelige møder og varm mad til valg hvert 4. år. Jeg har altid kunnet lide at lave mad, og det gjorde os ikke mindre populære...'

Familien faldt godt til på Kirkehave-

gaard, og da Grethe og Hans skulle fejre sølvbryllup, fik de lov til at rydde og pynte maskinhallen til sølvbrylluppet, og der holdt de også børnenes konfirmationer.

'Da Hans og jeg senere skulle fejre vores guldbrillup, henvendte jeg mig til Kirkehavegaard, ...der på det tidspunkt var blevet indrettet til kulturhus. Vi var de første, der bad om lov til at leje det til privat formål, og vi fik nej, da man ikke ønskede at åbne op for den mulighed. Men vi fandt en smutvej, for vi henvendte os til økonomiudvalget, der forstod vores ønske og opfandt en regel hvorefter personer, der tidligere havde afholdt deres sølvbrillup på Kirkehavegaard, også havde ret til at holde deres guldbrillup der. Jeg er ret sikker på, at vi

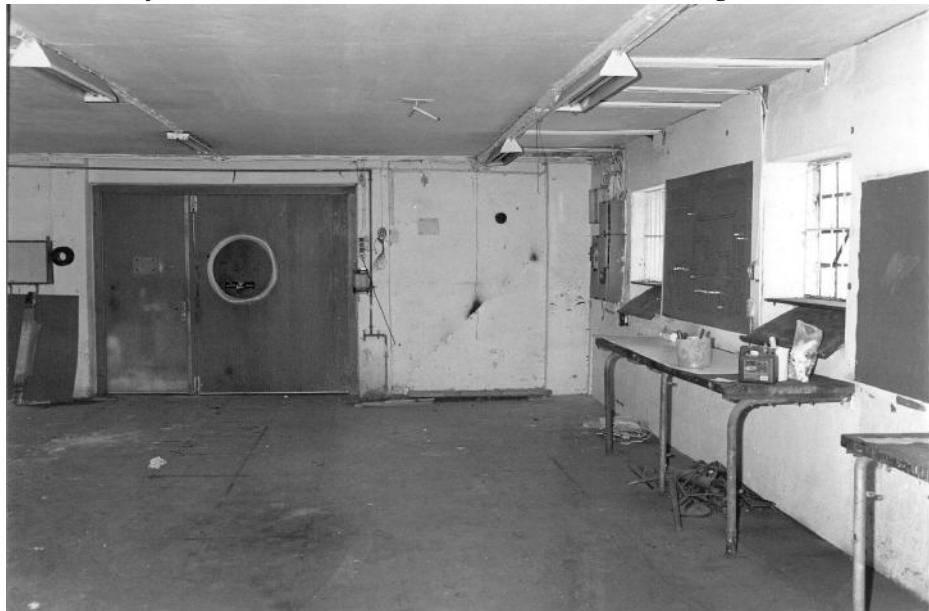
var de eneste, der kunne opfylde betingelsen. I dag lejes kulturhuset ud til alle og enhver.'

Efter kommunesammenlægningen i 1970 måtte familien flytte fra Kirkehavegaard, da deres embedsbolig blev nedlagt. I stedet købte de en grund og flyttede som de første ind i Vejgårdsparken i 1974.

Hans Janum gik af som vejformand i 1981 og døde i 1998; men inden da var han med til at starte den lokale afdeling af Sct. Georgs Gilderne og Spildopperne, hvor Grethe stadig er aktiv og hver tirsdag er med til at lave kaffe til kunderne og smørrebrød til personalet på Gladgården.

□

Gårdens lade i østlængen indeholdt maskinparken og var en overgang 'Jobpatruljen's værksted. En flot istandsættelse i 1993 med åbning til det gamle tagværk svarer ret nøje til den nuværende sal 1 i Kulturhuset Kirkehavegaard.

Lynge set fra oven: Gården Mødekær på Lynge Bygade overfor kirken fotograferet ca. 1940. Landbruget blev udflyttet til den anden side af Hillerødvej, men stuehuset ligger der endnu.

Postkort (1910) fra Nymølle: Købmandforretningen i Holmehus, (nu Brogården), Bastrup Skole (nu rideudstyr), Ny Mølle, der lagde navn til området, og Kalkværket, der nu er gemt under 'Bjerget'.

Lyngbygade set fra kirketårnet 1923: Det lille sprøjtehus, der er indbygget i kirkegårdsmuren, høkerbutikken og udsigten mod nord til åbent land.

I Vassingerød ved siden af købmandshuset lå smedefirmaet Veksø, der blev kendt for bl.a. cykelstativer og gittermaster. En stor virksomhed længe før resten af Vassingerød blev industriområde. Ca. 1960.

LAFAKs firmamedlemmer

Allerød Bog & Idé
Allerød Dyreklinik
Allerød Fysioterapi og Træning
Allerød Handelsforening
Allerød Lamper Aps.
Allerød Planteskole
Allerød Rotary Klub
AllerødTransporten A/S
Alt om Blovstrød
AOC Engholm
Bedre Bad Allerød -VVS Aps.
Billhuset Allerød Aps.
Birkholm Planteskole A/S
Bo's Autoservice v/ Bo Hansen
BoRent Hjemmeservice Aps.
BrilleHuset Allerød v/ Lene Krogh
Aage Christiansen & Søn Aps.
Click Allerød Foto
Enevoldsen Kommunikation
Anne Franch Møbelpolstring

Handelsbanken i Lillerød
Karin Hermansen Guld - Sølv - Ure
Huset Hauberg
Krukkerne Blomster og Vin
Laser Technical Services A/S
Lillerød Brugsforening –
KVICKLY Allerød
Lillerød Rotary
Lynge Erhvervsforening
Lyngehus
Marianne Møllebro - ejendomsmægler
Møllehøj Landbrug, Lille Lyngby
Nejstgaard & Vetlov, Statsautoriseret
Revisions-A/S
Carl Nielsen & Søn A/S
Nordea Allerød
Pensionsstyrelsen
Schouboefonden
Skjold Burne v/ Claus A. Østberg
V.B. Bygeindustri A/S

Lokalhistorisk Arkiv og Forening i Allerød Kommune, Kirkehavegård, Kirkehaven 10, Lillerød, 3450 Allerød, tlf. 48 170891. Åbningstid: Tirsdage kl. 9.00-13.00 samt efter aftale med arkivleder Birthe Skovholm på mail eller telefon.

Henvendelse kan også ske til:
Ole Høegh Post (formand) tlf. 48 17 53 26 (kun aften)
Wolthersvej 6, Lillerød, 3450 Allerød.

Arkivets e-mailadresse: LAFAK@LAFAK.dk - Hjemmeside: www.lafak.dk

"Nøglehullet" er arkivets og foreningens medlemsblad. Redaktion: Birthe Skovholm, Ole Høegh Post. Tryk: Enevoldsen Kommunikation Aps.
Oplag: 500 eksp. ISSN 0905-4146

September 2013

Fotografier med kendt fotograf: Allerød Nyt s. 20-21, Bruun-Rasmussen s. 12 ø, E. Henning-sen s. 14, Sylvest Jensen s. 22ø, 23n, M. Nielsen s. 2tv., Ole Høegh Post s. 3-6, 8, 10-11, 16-18.